

jami v tuja visokogorstva, kar je seveda po svoje prav, vendar premalo naredi za domače področje in s tem za svoje članstvo.

IZHODIŠČE ZA LEPE TURE

Sonce se je vedno bolj dvigalo, bližalo se je poldne. V gostinski sobi je bilo vedno več ljudi, okoli koče pa tudi. Na vseh štirih straneh so posedali planinci, nekdo je celo raztegnil harmoniko. Po bregu navzdol proti jezeru je sedelo vse polno obiskovalcev, njihovi pisani nahrbtniki so štrleli iz zelene trave kot velikanske rože.

MLADOSTNI SPOMINI 12 KAMRICE SRCA

BAJTE, BAJTICE...

ERNA MEŠKO

Prepričana sem, da se vi vsi, ki vas je ljubezen do našega planinskega sveta vodila po naših planinah, spominjate mnogih brunaric, ki smo se jih razveselili, ko smo jih na samotnih poteh naenkrat zagledali. Večina jih je bilo praznih, brez življenja, nekatere pa so bile vseeno »obljudene«; iz njih se je širil vonj po zgorelih smrekovih trskah in v nas obudil prijeten občutek domačnosti. Hočem vam predstaviti nekaj teh pohorskih bajtic.

KAČA NAD OGNJIŠČEM

Spomin me vodi v moje otroštvo, ko sem kot prvošolka hodila z Grizoldovine, visoko na Smolniku, leta 1917 v šolo v Ruše, poldrugo uro daleč. Ko sem se po šoli vračala in pešačila dobre pol ure, sem prispela do mostu, ki se je pel čez oglušujoče šumečo Lobnico. Tik ob mostu nad skalovjem je stala Hanikina bajta in vsak dan sem se oglasila v njej, saj mi je na samotni poti bil stik z ljudmi prepotrben in zaželen. Tu je živela Hanika s hčerko Suzo, ki sta me obe imeli zelo radi. Bili sta revni, a pri njiu je bilo tako toplo in domače, lepo, čisto in pospravljeno. Sredi prostora je bilo odprto ognjišče, nad njim pa so bili drogi, da so na njih lahko posušili različne stvari.

Zgodilo pa se je, da je nekoč na tak drog splezala in se obesila čezenj belouška; privabil jo je vonj mleka, ki se je kuhalo na ognjišču. Ko mi je Hanika to pripovedovala, me je kar streslo od groze. Že od nekdaj se kač bojim.

Ta Hanika je večkrat hodila pomagat delat h Grizoldovim. Tako se spominjam, da je bila nekoč na veliki njivi, obsejani z ržjo, cela vrsta žanjic. Takrat se je vrnil iz doline, kamor je vlačil hlode na žago, stric Mirko. Ko je spregel, mu je en vol z imenom Šek ušel in zdvijal

Nekaj kopalcev se je hladilo spodaj v jezeru. Krave, ki so takega pestrega življenja že vajene, so lenobno mulile travo in zvonci so pozvaljali pod vroče poletno nebo. Planinci so še kar prihajali in odhajali: na Pršivec, na Debeli vrh, na Dedno polje in Ovčarijo ter čez prelaz Štapce do Triglavskih jezer ali pa čez Vogar nazaj v Staro Fužino.

Kuharica Mira in njen mož Stane sta pritekla le toliko od svojega dela, da sem lahko posnela fotografijo. Poslovala sem se od njih z željo, da bi bili še naprej tako uspešni, tako delavni in tako prijazni.

naravnost proti žanjicam, med katerimi je bila tudi 70-letna Hanika.

V silnem strahu je urno splezala na bližnjo hruško prav v višino krošnj. Vol se je ob drevesu ustavil in začel z glavo in rogovi na vso moč butati v deblo. Pritekel je stric, ki se mu je posrečilo razjarjeno žival ukrotiti in jo spraviti v hlev. Uboga Hanika pa tega strahu nikoli ni mogla pozabiti.

MAŠE ALJAŽEVEGA KLUBA

Potem se spominjam Maroltove bajte, v kateri je živela družina Malec; bili so drvarji. Koča je bila sredi gozda, oddaljena od našega domovanja samo pol ure. Otroci smo radi zahajali tja, ker so tam živeli zelo prijazni ljudje. Imeli so ovce. Gospodinja je predla in iz volne ročno pletla rokavice, nogavice, pa tudi jopice. Nekoč mi je pokazala poln predal te robe. Tudi v tej bajti je bil duh po kurjavi z drvni in trskami iglavcev in je napolnjeval bivališče z domačnostjo.

Ko smo šli ob nedeljah k Arehu k sv. maši, za katero je tam redno poskrbel Aljažev klub, smo videvali še dve bajti. Prva je bila sredi velike frate, ki je bila bogato porasla z malinami, druga pa tako imenovana Cojzerca, okrog kate-re je bila zelenica. Tu je rasla vrsta trave, imenovana lasen, ki je bila zelo podobna morski travi in jo posušeno uporabljajo za polnjenje žimnic. Vsako leto smo med počitnicami hodili žet to travo, da smo si obnovili ležišča.

RIBE TONČKE DOLINŠKOVE

Potem se spominjam mnogih bajtic, ki so stale vzdolž riže, v kateri so stražili splavarji, ki so nadzirali splovilo hlovov iz Stare Glažute do Ruš. Te bajtice so bile kot šotori, v njih je bil postavljen pograd in odprto ognjišče, da so si

»holceri« lahko skuhalo žgance. Enkrat med počitnicami nas je otroke povabila oskrbnica Hlebovega doma, **Tončka Dolinškova**, srčno dobra in pogumna Pohorka, na ribolov. Šle smo z njo tri sestre in še bratranec Jožko. Tončka nas je čakala pri Hanikini bajti, potem pa smo šli po suhi riži navzgor mimo Šumika do Stare Glažute. Spotoma je Tončka ribila in ujela nad 30 postrvi. Vprašala nas je, koliko jih bomo pojedli. Rekli smo, da vsak po eno. »No, potem jih pa lahko nekaj dam stari Lahovki na Glažuti, ona pa mi bo v zameno dala solato!« Rečeno - storjeno v obojestransko zadovoljstvo. Lahovka je prav tako stanovala s svojim sinom v skromni bajti, ki jo je obdajal zelo lep vrt. Na Stari Glažuti je bilo celo naselje bajt. Dan se je začel poslavljal, morali smo misliti na povratek. Gospodinja nam je za slovo skuhalo kavo - čisto po bajtarskem receptu. Ker ni imela kavnega mlinčka ali pa je bil že izrabljen, je v krop vsula kar stolčeno zrnje prave kave. Nismo se mogli načuditi, da je zmogla pravo kavo.

Ko nam je potem Tončka na razbeljeni masti spekla očiščene in v koruzni moki povaljane postrvi, so nam šle tako v slast, da je vsakdo pojedel kar po tri in nam je bilo že žal, da smo jih prvotno odklonili.

BAJTICA INŽENIRJA TERŽANA

V mojih otroških letih sem si vedno želela, da bi nekoč imela prav majhno bajtico, kozo pa kake tri kokoši in da bi si kuhala na odprtem ognjišču v majhnih piskerčkih. Ko sem to razodela mami, mi je rekla: »Ja, pa v enem kotu kup denarja!«

Take so bile mladostne sanje, a življenje me je postavilo na veliko kmetijo, kjer sem imela posla z velikimi lonci in veliko živine. Najraje pa sem imela kokoši, ko so veselo kokodajsale in naznanjale svojo produktivnost, ki mi je nado-meščala tisti kot z denarjem, da sem lahko krila izdatke za gospodinjstvo in nemalokrat tudi za otroške potrebe. Joj, kako smo bili in znali biti skromni!

V Rušah med železniško postajo in Tovarno dušika so ob gozdu stale in še stoje štiri brunarice, v katerih so stanovali višji uradniki in inženirji, ki so bili zaposleni v tovarni, med njimi tudi **inž. Teržan** z ženo Ivo. Kot vneti planinca sta se pred drugo svetovno vojno poročila pri Sv. Duhu na Velikem Kleku. Poročil ju je slovenski duhovnik. V zakonu se jima je rodilo pet otrok - dve hčerki in trije sinovi, ki so dorasli v zelo uspešne člane človeške družbe in se radi vračajo v tople domačnosti prijazne brunarice, ki jim predstavljajo košček oboževanega planinskega raja. Vselej, ko se peljem tam mimo, se mi toplo zgane v srcu, ker mi te brunarice

pričarajo kanček planinske resničnosti, ki me je vedno osrečevala.

Bajte in bajtice, z vso svojo skromnostjo ste navzoče v kamrici mojega srca in me spominjate čiste sreče, ki me je kot ljubiteljico narave spremljala skozi vse življenje.

NOVA KNJIGA ZA PLANINSKO KNJIŽNICO

BELA OBZORJA

VIKI GROŠELJ

*Letošnjega novembra bo pri Državni založbi Slovenije (DZS) izšla že peta knjiga slovenskega alpinista, ki je zadnja leta znan predvsem po vzponih na osemtisočake, saj je doslej splezal že na vrhove devetih in je prav zdaj na poti na desetega, **Vikija Grošlja**. Tej svoji knjigi je dal naslov *Bela obzorja*. V njej opisuje svoje smučarske hribovske doživljaje, ki so se mu dogajali od naših gora prek Mount McKinleya in Elbrusa do Kangčendzenge v Himalaji. Obsegala bo približno deset avtorskih pol besedila in več kot 50 barvnih fotografij. Za pokušino objavljamo odlomek iz te knjige, ki naj bo hkrati povabilo k branju celotnega dela. (Op. ur.)*

PRVI KORAKI

Alpinizem, ki sem mu že v višjih razredih osnovne šole posvečal večino prostega časa, je seveda obogatil moje dotedanje smučarsko znanje. Smuči so bile sestavni del zimske alpinistične opreme in na skoraj vsa zimska potepanja po gorah sem jih jemal s seboj.

Z Denom sva se odločila, da greva pozimi na Triglav. Za najino izkušnost in znanje je bila

Vijuganje po zasneženi strmini, kjer si vsak sam izbira svojo smer in svojo pot

